

perdi in auribus & lingua vitiari potuit, ita istud potuit amoenus adulterare, tinea corrrodere, ignis incendere. At prouidentia admissa utrumque servatum est. Adde perpetuum Ecclesiae usum, scripta PP. &c. quibus ea quæ transeunt de aure in aures moribus, consuetudine, disciplina firmantur. Ad III. nego sequelam. Nam ad credendum Ecclesiae certa momenta nos trahunt, quibus carent Pythagoræ, & Mahometani.

C A P U T V.

De interioris fidei ad salutem necessitate.

NOT. I. In adultis interiorum fidem requiri ex Trid. sess. 6. c. 6. & ex Ap. Hebr. 11.: *Sine fide impossibile est placere Deo.* Ap. autem præcipit fidem cordis Rom. 10.: *Cordis creditur ad justitiam,* Tridentina vero fidem intelligit, qua libere moveuntur in Deum credentes. Nec Deus verba, sed voluntatem attendit. Excitanda est autem hæc fides repetitis actibus, præsertim dum sacramenta sumuntur, dum urget tentatio &c., nec sufficit mysteria fidei senserit credidisse, ex Innoc. XI. Rom. Pont.

Not. II. de hac interiori fide queritur, an ita debet esse explicita, ut necessitate mediæ necessarium sit credere Deum unum, ac trinum, & Incarnationis mysterium. Dicitur autem necessarium mediæ, sine quo finis aliter obtineri non potest, ut baptismus infantibus; dicitur vero necessitate præcepti, quod poni debet, quando id fieri potest, ut est adultis sacramentalis confessio &c. Sit itaque

PROPOSITIO I. In veteri testamento necessaria erat fides mediatoris, sed non explicita.

Prob. I. pars. Ex Ap. ad Gal. 3.: *Quoniam, ait, in lege nemo justificatur apud Deum, manifestum est, quia iustus ex fide vivit.* Et Hebr. 11.: *In hac enim testimoniorum consecuti sunt senes;* atqui Ap. loquitur de fide mediatoris ex Rom. 3.: *Iustitia per fidem Jesu Cbr. in omnes, qui credunt in eum,* non enim est distinctio. Et infra: *Unus est Deus, qui justificat circumcisioem ex fide, & preputium per fidem;* ergo &c. Prob. II. Aug. Ep. 137. ad Hil. ait: *Etiam antiquos justos habuimus ipsum spiritum fidei, hoc est incarnationis Christi.* Ex de Catech. Rud. c. 28. ait: *Eos salvos factos esse credendo quia venier, sicut nos credendo quia venimus.* Prob. III. ratione. Fides enim est una, & unum spiritum gignit, eandem salutem assert, & ab exordio mundi invariata fuit, ex Aug. ep. 102. & alibi &c. II. Nemo sine Christo salvati potest; ergo &c.

Prob.

Prob. II. pars. I. ex Hebr. 10. constat, legem habuisse utram futurorum bonorum. II. Ex Aug. ep. ad Dard. 187. ubi ait: *fidem, qua iusti illi salvi siebant, suo tempore fuisse reuelandam.* III. Ex utriusque testamenti discrimine: in veteri enim legalium involucris tegebantur, quæ nunc sunt revelata mysteria: ergo &c.

Ob. I. Ap. Rom. 2. ait: *Gentes, que legem non habent, naturaliter, quæ legis sunt faciunt;* ergo &c. Hinc Jo. Apoc. 7. vidit in cælis turbam magnam ex omnibus gentibus, & populis, & linguis. Et Clemens Alex. inter electos recenset Graecos Philosophos: ergo &c. Resp. dist. ant. & Ap. loquitur de gentibus ad fidem conversis, ut etiam Jo. in Apoc. 7., conc., de infidelibus, subdist. Et hi, *qua legis sunt faciunt,* quoad substantiam, & officia virtutum, con., quoad modum, ut vitam æternam promereantur, neg. Clemens vero docet, philosophos quosdam divinitus fide illustratos extra Judeorum fines salutem consecutos, sed fidem cuique necessariam fateretur in 2. Strom. Idem tradunt Origenes, & Chrysostomus.

Ob. II. contr. part. Caiphas, Nathanael, & Martha Christum Filium Dei vivi appellarunt. Sed sine explicita fide in Christi divinitatem non potuit haberi tam singularis confessio; ergo &c. Resp. dist. maj. appellantur ex divino afflato, conc., a semetipsis, neg. Caiphas enim sicut ex divino afflato ait: *Expedit ut unus moriatur,* ita sorte Filius Dei Christum agnoscit, nisi velis Principi sacerdotum aliquid fuisse manifestum, quod plebs ignorabat. Idem de Martha affirmat S. P. Tr. 40. in Jo., hec enim tamdiu a Domini ore pependerat. De Nathanaele scribit Esius, ipsum fortasse non intellexisse filium naturalem, ut Petrus Matth. 16.

PROPOSITIO II. In nova lege necessaria est ad salutem fides explicita Trinitatis, & Incarnationis.

Prob. I. Nam 16. Marcii habetur: *Predicate Evangelium omni creature ... qui vero non crediderit, condemnabitur:* atqui Evangelium fidem explicitam Incarnationis, & Trinitatis insinuat; ergo &c. Prob. II. Ex Augustin. epist. 177., ubi ait: *Cum dicit Apostolus manifestata est, ostendit, quia iunct erat, sed iamquam in velere occulta,* nunc autem velut in area manifestata; ergo S. P., qui in utraque lege fidem requirit, nunc ob Evangelium revelationem exigit explicitam, & manifestam.

PROPOSITIO III. Hæc fides tum ad salutem, tum etiam ad justificationem omnino requiritur.

Prob. I. Ex Ap. ad Gal. 2. *Nen justificatur homo, nisi per fidem J. C., & nos in Christo Jesu credimus, ut justificemur ex fide Christi.* II. Ex Trid. Sess. 6. Disponuntur ad justitiam, dum divina gratia fidem ex auditu concipientes, libere moventur

in Deum, credentes vera esse, que divinitus promissa sunt, aet que illud imprimis, justificari impium per redemptonem, que est in C. J. III. Ex Aug. Nam de N. & Gr. 2. ait; *Oninis humana natura justificari nullo modo potest, nisi per fidem, & sacramentum sanguinis J. C. IV.* ratione; si quis sine fide in Christum justificari potest, poterit etiam salvati. Justus enim, nisi a gratia excidat, jus habet ad gloriam; ergo si salus est ex fide Christi erit etiam gratia ex Apost. *Justitia Dei per fidem J. C.*

Ob. I. Scripturæ de justis indiscriminatum loquuntur; ergo si justi vet. Test. per fidem implicitam in Christum justificati sunt, erunt etiam in hoc statu. Augustinus etiam exigit in justificandis eundem fideli spiritum pro vetera, & praesenti state, ex Prob. I. ; ergo &c. II. Cornelius nondum explicita fide imbutus, dicitur *justus, & timens Deum*. III. Apost. non aliam fidem requirit, quam in Deum remuneratorem Heb. 11., ergo &c.

Resp. dist. ant. Indiscriminatum loquuntur, & docent etiam, veterem legem fuisse umbram futurorum, nunc autem esse reuelatam, conc. secus, neg. Sicut ergo ex unitate fidei inferunt, antiquis justis necessariam fuisse fidem & gratiam Christi, ita ex utriusque Testamenti discrimine, in quorum unilatebant, quæ erant in altero revelanda, concluditur fidem omni implicitam, nunc aperiam esse, & explicitam. Ad II. dist. ant. Dicitur justus per gratiam actualem, per quam Augustino teste, *Non sine aliqua fide orabat, & donabat*, conc. per gratiam habitualem, neg. Si enim posset sine fide Christi esse salvus, ait S. P., non ad eum mitteretur Apostolus. Ad III. dist. ant. Et Apost. ibidem loquitur de fide justificante ex toto, neg. ex parte, conc. Loquitur enim Apostolus de iis, quæ antiquos justos extimularunt adverso æquo animo ferre, quod rempe Deum præ oculis haberent, & remuneratorem sperarent. Vid. auctorem.

Ob. II. Incredibile est Deum O. M., qui vult omnes homines salvos fieri, damnare eos, qui legem naturalem servantes, nequeant audire Evangelium. Nec desunt ex Augustino ultimæ gentes, ad quas nondum fides pervenit; ergo iis falso sufficiet fides implicita. Sicut enim credentibus urgente necessitate fæstum Baptismus in voto, ita facientibus quod in se est sufficit fidei votum, ubi explicita fides haberi nequit. Tandem, si puer baptizatus in silvis relictus, aut mutus, aut surdus sit, neque Evangelium audire possit adultus, cum sit ornatus inhærente justitia, salutem consequetur; ergo &c.

Resp. Non sufficere ad salutem naturalis legis observantium, licet

licet hæc gratia actualis ad justificationem non sufficiat: Si enim de lege Judeorum, ait Apostolus; *Si per legem justitia, ergo gratis Christus mortuus est, quanto justius dicitur de lege naturæ*, ait S. P. de Nat. & Gr. 2. Deus ergo vult omnes salvos fieri voluntate antecedente, non consequente, & efficaci, quæ solos spectat prædestinatos. Ac per hoc, qui Evangelium non audierunt, & qui eo auditio credere noluerunt, & qui non potuerunt, sed larvacio regenerationis non accepto perierunt, non sunt ab illa conspersione discripsi, quām constat esse damnatae; ergo barbaræ gentes in ea massa relicte non damnantur ob ignorantiam invincibilem Christianæ fidei, sed vel reatu originis, vel additamento propriæ voluntatis. Si vero sint ab ea damnatione discripsi, procuratur eis audiendum Evangelium, & in finem perseverant. Si ergo puer ille post baptismum Deum voluntaria culpa non deserat, illi annuntiabitur Evangelium, aut ab homine, aut ab Angelo, aut per intimam inspirationem, ut in Cornelio, & in Eunicho reginæ Candacis factum est.

Dices. Sufficit baptismus in voto; ergo & fides explicita in voto. Resp. neg. cons. Nam susceptio baptismatis, cum sit actus imperatus, potest absque voluntatis culpa impediri; fides vero, cum sit actus elicitus, nequit ab extrinseca causa amoverti. Adde, fidem in voto esse fidem explicitam: quæ enim non creduntur, nec desiderantur. Porro si absque fide in Christum salutem consequi possint, qui Evangelium non audierunt, cur tot præcōnes Evangelici Apostolorum exemplo remorissimas orbis oras pèragrarent, cum magno vita discrimine? Jure ergo Lovanien. Facultas hanc propositionem doceri veruit. Fides explicita de Deo trino, & Salvator J. C. non est ita necessaria, ut sine tali fide non possit obtineri salus, & Inn. XI. indigneos absolutione eos declaravit, qui prædicta ignorant mysteria.

CAPUT VI.

De externa fidei confessione.

Quæremus hoc loco. An licet fidei negare, an saltē dissimulare, occulere, vel ejus causa fugam arripere. Sit itaque

PROPOSITIO I. Nunquam licitum est fidem negare.

Est contra Elcesaitas, qui apud Augustinum H. 23. docebant, fidem in persecutione negandam ore, & corde servandam, contra Priscillianistas, quorum illud erat effatum: *Jura, per iura, secretum prodere noli*; Gregorium David Anabaptistam, aliosque.

que Anglos libertinos: & prob. I. ex Apost. Rom. 20.: Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem; ergo oris confessio necessaria est, praesertim interrogante tyranno, ait enim Christus: Nolite timere eos, qui occidunt corpus &c. Et Matth. 10.: Qui negaverit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo: & Luc. 9. Qui voluerit animam suam salvam facere, perdet illam. Et Ap. 2. Tim. 2.: Si negaverimus, & negabit nos; ergo &c. II. Cyprianus de Laps. scribit, vix ad penitentiam recipi Libellarios, qui nempe mortis metu de facta, idolis immolatione chirographum pecunia extorquent, etiam scelere non patrato; merito ergo Innocentius XI. huic oppositam propositionem proscriptus. III. Augustinus de Fid. & Symb. ait: Fides officium a nobis exigit & cordis, & lingue. Tr. 66. in Jo. Qui negat hominem Christum, non reconciliabitur per mediatorem Deo; ergo &c. IV. Accedit ratio. Quodlibet mendacium iniquum est; ergo iniquissimum erit mendacium in fide. 2. Vitam confert Christum profiteri; ergo mortem infert ipsum negare. 3. Oppolita sententia ex Aug. I. contr. mend. c. 2.: Martyres in honora, imo auferunt omnino martyria; ergo &c.

Ob. I. Ps. 14. laudatur: Qui loquitur veritatem in corde suo; ergo sufficit fides & veritas cordis. II. Christus Herodi, ac præsidi interroganti nil respondit. III. Tyrannus non est judex legitimus fidei; ergo &c. Resp. ad I. neg. cons. Subdit enim Ps. Qui non egit dolum in lingua sua, & Ap. Ore autem confessio fit &c. Ad II. dist. ant. Non respondit, cum rogatus de fide fuit, neg., cum non esset rogatus de fide, conc. Nam de fide rogatus respondit Luc. 23. & Jo. 28., cum non respondit, fuit eius humilitas, & patientia, nec agebatur de fide. III. neg. cons. Etsi enim sinceram confessionem non expoleret obsequium potestati debitum; postularer tamen veritas & religio.

PROPOSITIO II. Non licet religionem simulare.

Prob. I. ex 2. Mac. 6. ubi Eleazarus, hortantibus amicis vesci carnibus sacrificii Resp. Non esse ætati hoc dignum fingere, sed id sibi maculam & execrationem allaturum: per quam omnipotens manus nec vivus, inquit, nec defunctus effugiam: & c. 7. narratur septem fratrum illustre ea de causa martyrium. Apost. 1. Cor. 10. vetat fidelibus vesci idolothysis, etiam propter conscientiam. Luc. 9. ait Christus: Qui me erubueris, hunc filius huminis erubescet; ergo &c. Prob. II. ex PP. Cyprianus (a),

Ire-

(a) De 11. apf.

Irenæus (a), Tertullianus (b), Augustinus (c) &c.; nec non antiqua concilia damnant velentes immolatitiis carnibus. Ambrosius l. 10. in Lyc. Non satis est, inquit, involuta responsio, sed aperia confessio. S. P. A. de Mend. c. 6. ait: Hoc si liceret, potuit, Christus precipere ovibus suis, ut lupinis amictæ pellibus ad lupos venirent. Fulgentius lib. 1. de Fid. ad Tras. c. 1. ait: Pene id esse fidem molle assevere, quod negare. Prob. III. ratione. I. Veritatis idea est, ut quisque tamē se exhibeat exterius, qualis est; ergo &c. II. cum interiorē animū patefaciant verba, vel signa, peccat, qui moribus, ritibus, infideliam vestibus utens, & confuetudine Christum negare videtur, aut erubescere. Vide auctorem l. 20. c. 10. ubi objecta solvuntur.

Not. ab hac propositione pendere gravissimam de Sinensisibus ritibus controversiam, que enim cultum politicum referunt, ne tempulum profanum ingredi, & Domino etiam thura adolenti exhibere famulatum cum Naaman Syro, die natali coram parentibus procumbere, & Imperatoris nomen mensa impositum venerari, Confucium in gymnasii honore prosequi non sunt flagitiosa. Sed videndum, num alia sint hujus generis, neque his specimen lateat idolatria? Sic vesci idolothysis si absit peccatum scandali licitum est: Omne quod in macello venit, manducare, ait apostol. 1. Cor. 10. secus si absit scandalum, aut jubeat princeps idololatra in signum religionis, tunc enim imitanda est Eleazari fortitudo, & præceptum apostoli ibi: Nolite manducare. Idem dicendum de Judæorum azymis, de conviviis hereticorum, de vestibus &c. Licet enim iis uti, vel sunt honesti munera aut dignitatis &c., ut quas induit Joseph inter Ægyptios, Daniel apud Chaldaeos, Jesuitæ apud Sinenses. Cavendum tamen, ne Christi oves pellibus lupiuis se contendant. Quidquid ergo heresim, aut superstitionem redolat omnino fugiendum, ut interesse ocanæ Calvinianæ, sciscipere a Lutherano ministro Eucharistiam, communicare eorum titibus, adite frequenter tempora &c.

PROPOSITIO. Potest quisque metu persecutionis inculpare fugam atripere, sublato fidei, plebisque periculo.

Prob. I. pars ab Athanasio in Apol. de fuga sua, exemplis Moysis, qui fugit in Madian, Davidis in spelunca latens Heliz, Pauli, & discipulorum, qui sepe fugam cōspere. II. Exem-

(a) Lib. 1. c. 1.

(b) De idol. 3.

(c) De bon. conq. 36.

Exemplo Christi, qui fugit in Agyptum Matth. 2. de Templo, Jo. 8.; in Ephrem Jo. 11., Iisque Matth. 10. ait: *Cum persequantur in civitate ista, fugite in aliam.* III. ratione. 1. Quia fuga aliquando est ipsa morte deterior, nam ab Esau fugiens Jacob presentem mortem non timebat. 2. Quia Deus sanctis suis in fuga plures impertitus est honores, ut Moysi, & Jacob. 3. Quia fugiens quasi medici in usus indigentium servatur, ut Apostoli ad prædicandum Evangelium, & Ecclesiastam regendam; ergo &c.

Prob. II. pars. Ex Aug. ep. ad Honoratum 180., ubi ait, verba Christi: *Fugite &c. non ita servanda, ut necessario ministerio deseruant greges, quia deserta non fuit Ecclesia necessario ministerio.* Non debet enim Episcopus imitari mercenarium, qui vider lupum, & fugit, quoniam non est ei cura de ovibus, ait S. P. ibidem cap. 6.: *Cum plebs manet, & ministri fugient, ministeriumque subtrahitur, quid erit nisi mercenariorum illa fuga damnabilis!* Excusat proinde fugam Athanasi, quia non fugit, a ceteris ministris deserta plebe catholica.

Opp. Honoratus apud Augustinum loco cit., praesentia Episcopi persecutores magis irritari, itant spectantibus pastoribus viri cadant, foeminae constuprentur, incendantur Ecclesia; ergo &c. Kesp. S. P. neg. cons. Non enim propter hac, quæ incerta sunt, debet nostri officii esse cerra defertio, si enim certa hac mala forent, omnes fugam arriperent, adeoque tunc nulla foret Episcopo manerdi necessitas. Magis ergo timendum est, ne lapides vivi extinguantur, & pereat fidei castitas deterrentibus Episcopis, quam ne illis praesentibus comburantur terrena edificia, aut foeminae constuprentur in carne. In persecutione denique magnum fieri in Ecclesia concursum, aliis baptismum flagitantibus, aliis reconciliationem, omnibus consolationem præstolantibus. Hæc S. P. ibidem.

CAPUT VII.

De Sinensium ritibus.

Apostolica sedes, pro variis circumstantiis, & Missionariorum relationibus de hac controversia diversa constituit. Ann. 1645. ad quæsita Jo. Bapt. Morales O. P. respondit, Sinensium ritus esse illicitos. Anno autem 1656., auditâ relatione P. Martinii S. J., statuit permitti posse sublati superstitiis, fideique protestatione præmissa. Orta hinc est controversia,

sia,

sia, an hoc postremo decreto ritus Sinensium ut civiles permititi debant, an ut superstitionis aboleri. Cum hinc inde plura scripta prodierint, anno 1693. missus est ad Sinas Carolus Maigrot, qui anno 1693. vetuit cultum Confucio, & progenitoribus exhibitum, tabellas eisdem appensas, vocesque *Xang Ti*, ac *Tien*. Hinc novæ lites, aliis has tabellas probantibus, damnantibus aliis. Missus proinde a Clemente XI. Th. de Tonnon, qui anno 1704. plura alia Sinensium uisu recepta proscripti, ejusque decretum confirmavit anno 1710. Clem. XI, & 1727. Benedictus XIII. His prænotatis sit

PROPOSITIO I. Non omnes ritus Sinenses an. 1656. a S. Congregatione probati sunt.

Prob. I. S. Congregatio permisit tantum ceremonias a P. Martinio prænominate & propositas: atqui Martinius regulat in cultu Confucii nullum interesse sacrificulum, nullas oblationes, aut sacrificia, sed inclinationes tantum, quales viventi magistro sunt, nec S. Congregatione significavit, Confucio erisi laicas ædes, appendi tabellas inscriptas: *Sedes anime sanctissimi Confucii*, celebrari ejus solemnitates vere & autumno, fungi sacerdotum munere Mandarinos, adolere thura, immolare victimas, offerre pilos, & sanguinem porci, comburere pannum sacrum, nummosque papyraceos, & literatos omnes venientes accensis cereis in æde Confucii quater genua flectere, ejusque spiculum adorare, nec dissimilata parentibus, avisque Sinenses præstare: idque testantur non solum Navareta, & Varus O. P., sed etiam Morales, Faber, Brancatus, Roboredus, aliqui; ergo &c. Martinium plura dissimulasse evincitur ex ejus quæstis ad calcem Apologiz FF. Prædicatorum Coloniae an. 1699. tum ex iis, quæ apud Sinas evenere post Martinii redditum. Nam P. Adamus Schaal, & P. Antonius a S. Maria S. J. Decretum ann. 1656. improbarunt, teste Navareta, ob minus sinceram Martinii expositionem. Adde, Martinius palam affirmasse, in urbe Nang-Cheu corruptelam exorandi animas defunctorum, nonnisi a 200. annis inventam, quod tamen R. Pontifici, & S. Congr. ipse reticuit; ergo &c. III. S. Congregatio S. Off. an. 1669. statuit, Decretum anni 1645. esse in suo robo, neque per decretum S. Off. 1656. fuisse circumscripsum, sed omnino secundum quæsita in dictis dubiis expressa esse servandum us. jacet. IV. De Laurza, & Mirobalus, ex mandato sacrae Congreg. ejusdem ad quæsitus P. Navareta respondit: *Quod si obsequia illa, quæ Confucio exhibentur, sint mere politica, possunt permitti, si religiosa, nequam; ergo &c.*

PROPOSITO II. Edictum Caroli Maigrot recte provideque ritus superstitionis prohibuit.

Prob.

Prob. I. Aedes enim Confucii revera templum est, & oblationes ibi factæ superstitione sunt & profanæ; ergo &c. Propter aut. Aedes enim illa dicitur Sinarum lingua *Miao*, ut idolorum Pagodæ vocantur, teste Riccio, Bartoli, Kircherio, alisque S. J. scriptoribus, liceat aedes Confucii non sit templum communis sed fanum literorum; ergo &c. II. Confucii cultum illicitum & superstitionem declaravit non solum de Lauræ, & Bonâ, sed etiam Clem. XI. die 19. martii 1715. in Bulla *Ex illa die*. III. Idem evincitur ex Confucii simulacro cum adoratoribus dicto in libro Italo, quod inscribitur: *Raccolta di varie scritture* &c. p. 34. ex inscriptionibus tabellæ, oblationibus &c., atque comparatione cum oblationibus factis idolo *Chin hoan*, quæ ab adversariis etiam damnantur. IV. Confucii cultum etiam missionariorum S. J. damnarunt in urbe *Xixa-Ting*, teste Navarreta; falsum est ergo, eas ab eorum in Sinas ingressu suisse permittas. V. Neque progenitorum cultus politicus est, nam in ea tabella non solum defunctorum nomina scripta sunt, sed etiam *Xin-Chu*, idest: *Sedes anime*, ut fatetur P. Teillier, ex quibus defunctorum memoria & fedes exprimitur. VI. Constat, Sinas hinc cæmerioris prospera a defunctis expostrare, teste Greg. Lopex O. P. episcopo (quem apologistæ S. J. pro se laudant) Massejo, alisque S. J. scriptoribus. Nec Martinius diffidetur, hanc corruptelam exorandi spiritus defunctorum in politicos Sinensium ritus irrepsisse: nequit ergo iste cultus permitti, ut an. 1674. declararunt de Laurea, & Mirobaldis: imo Rom. Pont. Clem. XI.

Dices cum P. Franc. Xav. Philippucci, ea esse monera defunctis oblata, non sacrificia, Resp. Etsi id verum esset, non desinerent esse superstitionis, & quia iis declaratur ibi spiritus adesse, qui hæc munera recipiant, & quia ab ethnorum parentalibus ab Ovidio descriptis l. 2. Fast. non multum discrepant. VI. Jure veruit Maigrot, ne Deus Sinica lingua dicatur *Xang-Ti*, sed recepto vocabulo *Thien-Chu*, quod etiam firmavit laud. Bulla Clemens XI. Nam voce *Xang-Ti*, quæ latine redditur: *Supremus imperator*, materiam subtilissimam designari, quam Sinenses summum Deum credunt, Alvarus Semedo, Massejus, Le Compte & S. J., eorumque oppugnatores testantur: atqui nefas est hæc nomina usurpare, quibus idololatriæ percipiunt, Christianos colere diffusum ætherem, orbemque cælestes, & nœphyti ante has tabellas prostrati antiquam reuinient superstitionem; ergo &c.

Dices, Dei nomen a Sinensibus latino vocabulo proferri non posse, Deique nomen tributum esse cælo, luna, sideribus, nec tamen a nobis repudiari, scripturam quoque cæli nomine Deum

Deum significare, & communiter dici: *Roma Pelagium damnavit*, idest Rom. Pontifex. Nec latere Sinenses unum Deum a Christianis coli, non cælum materiale; ergo immortale *Xang-Ti* vetitum est. Resp. neg. conf. Non enim jubentur Sinenses adhibere latinum *Deus*, sed ab ipsis receptum *Tien-Chu celi Dominus*: neque *Xang-Ti*, aut *Tien*, nomina sunt appellativa, ut *Deus*, nec possunt vero, falsisque diis convenire, nec quæritur quid hæc nomina possint metaphorice significare: sed quid nativa institutione significant; & an christianis licet cum iisdem idolatriæ genua flectere, & profiteri se cole. re *Xang-Ti*, quod omnes tenent esse cælestem materiam. Deinde P. Lombardus censet, ea voce significari ætheream materiam, Riccius verum Deum, alii S. J. missionari non significari verum spiritum, ut Palmerius eorum visitator ejus usum vetuit; ergo vox ambigua *Xang-Ti* a Maigroto, & Clem. XI. merito proscripta est.

PROPOSITIO III. Decretum Card. de Tournon est æquissimum.

Prob. I. enim Clemens XI. ann. 1710. decretum illud inviolabiliter observari præcepit, datâ ea de re Joanni Portugaliæ regi epistola, & accepto nuntio mortis Card. de Tournon ipsum appellavit: *Magnam catholicæ religionis presidium* &c. addens: *Bonum certamen certavit, cursum consummavit, fidem servavit*. Anno etiam 1715. audita relatione plurium missionariorum, post naram discussionem formulam juramenti præscripsit, qua omnes spondeant, se Cardinalis decreta servatores. Eadem statuit etiam Benedictus XIII. ; ergo &c.

Nec dicas, Eminen. de Tournon ea decreta edidisse, aut rebus non inspecis, aut Sinensibus christianis superstitionem africasse, aut Apostolicæ fæsi imposuisse, id enim de tanto viro, tali Romani Pontificis commendatione exornato, post tam longam dijudicationem excogitari nequit, maxime cum innumerâ vita discrimina pro fide subierit. II. Quæ editio Card. de Tournon inhibitur justæ prohibet demonstrat eruditio operæ Eminentis. Lucini O. P., quod frustra constur impugnare auctor *Anonymous* in opere tripartito. III. aperte damnat tessera illam nuptiale cum imagine idoli Pulleyaris sola effigie apud eundem scriptorem p. 199., & resticula 108. filii contexta, & croco lucco delinita. IV. Nec æquo animo ferri potest institutio festorum, ob muliebria, dum primum fluunt in pubertate. V. Nec excusari possunt a superstitione, aut conspersi in fronte cineres è stercore vaccæ confecti, nec signa in Luciano opere delineata, nec distinctio nobilium ab infirmis conditionis fidelibus, quos vocant *Pareas*, ad quos missio.

missionarii sacramenta ministrare nolunt, nec alia permulta, quæ in eo decreto memorantur; ergo &c. (1)

CAPUT VIII.

De fidei subiecto.

IN iis, qui in hæretum probabuntur, eique inhærent pertinaciter, fidem deficere communiter docent Scholastici contra Durandum, licet quidem contendant non integrum fidem, sed fidei partem, in hæretico deperire: remanet enim fides aliqua, sed falsitati permixta, ut docet S. Bonaventura. Facile hoc dissidium componi potest, si objectum formale a materiali distinguamus. Hæretici ergo nobiscum tenent Trinitatem, Incarnationem &c., quæ revelatione non naturaliter percepere, sed his non assentuntur ob divinam auctoritatem ab Ecclesia propositam, ergo non fide divina, sed humana, acquiescita, & historicâ.

PROPOSITIO I. Remanet fides in homine fidei etiam impiò. Prob. I. ex Ap. 1. Cor. 13., ubi aperte fidem a caritate fecerit: quoā etiam præstat S. P. de Fid. & Op. c. 14. Accedit Trid. Sess. 6. c. 28.: Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti &c., anathema sit. Alex. VIII. datnat prop. 12.: Quando in magnis peccatoribus deficit omnis amor, deficit etiam fides, & scilicet Quesnelli; Fides non est absque amore, & fiducia. Accedit ratio. Nam fides & caritas diversum habent objectum, & illa in Deum tendit ut verum, ista in Deum ut bonum, atqui fides, licet sum.

(1) Non sunt prætereunda duas celeberrimæ constitutiones Benedicti XIV., quarum prima incipit: Ex quo singulari, altera incipit: Omnia sollicitudinum, quibus, præterea, quæ a suis prædecessoribus statuta sunt, prohibetur in baptizandis omittere sacramentalia, & signanter salivam, sal, & insufflationes: Vetatur christiani nomina Iudorum imponere, matrimonium contrahi ab infantibus, ex genitorum consensu, qui matrimonium contrahunt indissolubile de præsenti per impositionem Taly,

mulieres ad collum deferre Taly, quod imaginem refert Pullejaris idoli, cuius loco permititur noctis vius alterius Taly, quavis religiosa imagine ornato. E christianorum nuptiis argetur fructus, qui vulgo dicitur Cocco, ex cuius fracione pro speritatis, vel inforunii auspicia gentiles temere ducunt, & alia plura sanciuntur, ex quibus de controversia hac celeberrima merito pronunciari potest cum Augustino: Causa finita est &c.

suum bonum firmissime credat, non tamen eo ita allicitur, ut nequeat ab illo divelli; ergo &c. Tandem nullus virtutis habitus in hac vita deperditur, nisi opposita qualitate; ergo sola infidelitate fides amittitur.

Opp. **Fides**, per Jacobum; sine operibus moria est; ergo &c. II. per August. sola fides, per dilectionem impudat cor, & pia fides sine spe, & caritate non est; ergo &c. III. Sine caritate in schola Augustini nulla datur vera virtus; ergo &c. Resp. ad I. dist. ant. Mortua est, quia non est ea fides, qua iustus vivit, nec promeretur vitam æternam, conc. quia in peccatore nullus pios motus operatur, neg. Non imputantur quidem hi mortui, nisi inchoate, ad justificationem, ac vitam, ad hanc tamen impii disponuntur: Dum credunt vera esse, qua divinitus revelata sunt: atque illud imprimis, a Deo justificari impium per gratiam ejus, ut loquitur Trid. Ad II. neg. const. Vult enim ibi S. P., quod fides sine caritate nil prodest: ait enim Tr. 6. in Jo. Fides sine caritate, potest esse, non tamen prodest. Ad III. dist. ant. Sine caritate habituali, neg., sine caritate actuali, qua virtus vitio non labefactetur, dum cupiditate marcescit, ut l. 18. dictum est; conc. Profiterur enim schola Augustini habitus supernaturalium virtutum a caritate distinctos: licet caritas alicibus aliarum virtutum formam tribuat, & perfectionem. Vide auctorem.

PROPOSITIO II. Non permanet vera fides in hæretico.

Prob. I. Ex Ap. ad Gal. 5. vers. 4. ait: Evacuati estis a Christo, scilicet a spiritu fidei, ex ver. 5., quia inquit: Persuasio hec non est ex eo, qui vocat vos: id est, quia non auctoritatem Dei revealantis, sed humanam sequebantur, ut faciunt hæretici. Unde S. P. I. contra Faustum 17.: Qui in Evangelio quod vobis creditis, vobis potius quam Evangelio creditis. II. Ap. i. Cor. 3. ait: Fundamentum aliud nemo potest ponere, praeter id, quod postum est: quod fundamentum negat S. P. Eoche. 5. aliquibus hereticis nobiscum esse commune: etenim nomine tenus inventur Christus apud hereticos, qui se christianos vocari volunt, non re ipsa; ergo &c. III. Accedit ratio. Fides enim non humanæ persuasiōni innititur, sed auctoritati Ecclesie, sed nullus hæreticus ad hanc normam exigit fidem suam; ergo non credit fidei supernaturali. Hinc D. Th. 2. 2. q. 5. ait: Quod in hæretico non manet fides. Unde quicunque non inhaeres, sicut divina regule, doctrina Ecclesie, non habet habitum fidei.

Dices. Discipuli, quibus Dominus Marc. ult. exprobavit incredulitatem, & D. Thomas, cui Jo. 20. ait: Noli esse incredulus, numquid fidem amiserunt? Resp. negative. Nam per incredulitatem, qua quis privato homini mysterium nondum siti exploratum narranti non vult fidem præstare, si habeant para-